

คู่มือการป้องกัน

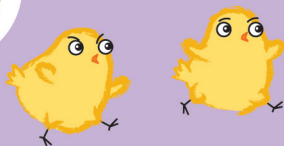
โรคไข้หวัดนก

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทย

www.dld.go.th

พินิจที่ ชุมชนผู้สนใจการเกษตรและสุขภาพไทย จำกัด
โทร. ๐ ๒๔๒๔ ๔๘๐๗-๙ โทรสาร ๐ ๒๔๒๔ ๔๘๔๕
ที่ปรึกษา นายอดุลย์ ฉันทานนท์ อธิบดีกรมสุขภาพสัตว์
นายประภาส ภิรมย์ชีพ ผู้ชำนาญการสำนักควบคุม
ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

เรียนรู้เรื่องใดใด

นายวัชรพงษ์ สุทธิ
นายอนุวัฒน์ ถิรขจร
นางสาวจิราพร แสนสุข
นางสาวสิริกานดา สุทธิ
นายพชรศักดิ์ เชื้อแก้ว
นางสาวจิตรลดา วัฒนแก้ว

อาการของ

โรคไข้หวัดนก

1. ตายกะทันหัน

2. ท้องและเหนียงมีสีคล้ำ หน้าแข้งมีจุดเลือดออก

3. ชัก คอบิด

4. ตาขุ่น

5. ก้องเสีย

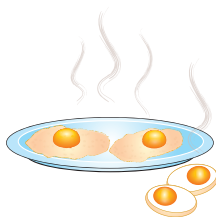

6. หน้าบวม

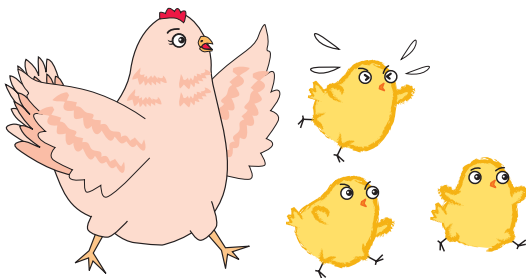
มาตรการควบคุมโรคไข้หวัดนกของกรมปศุสัตว์

1. จำนวนไก่วัดไข้ทุกฟlock จากประเทศที่ก่อโรคระบาดให้เฝ้าระวัง
2. ค้นหาโรคเร็ว ทำลายสัตว์ป่วยและทำลายเชื้อโรค โดยสร้างเครือข่ายประชาชนและอาสาสมัคร
หมู่บ้าน ตำบล จัดเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ลงประจำอำเภอทุกอำเภอ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและรายงานสถานการณ์โรคผ่านระบบ Internet ทุกวัน
3. ควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก โดยสัตว์ปีกทุกตัวต้องผ่านการตรวจโรคก่อนเคลื่อนย้าย
4. จัดหน่วยเฝ้าระวังสัตว์ปีกทั้งหมด ไก่ชนและฝูงเป็ดต้องมีหน่วย
5. ปรับปรุงระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกตามระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) เพื่อป้องกันเชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์ม ก่อนที่จะนำสัตว์ปีกมาเลี้ยงใหม่ ต้องให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดตรวจความพร้อมของฟาร์มและโรงเรือน
6. จัดหน่วยเฝ้าระวังที่ค้าสัตว์ปีกและโรงฆ่าสัตว์ปีกทั่วประเทศ พัฒนาโรงฆ่าสัตว์ให้ถูกสุขอนามัยและมีการตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์ปีกที่เข้าโรงฆ่า

7. เป้าหมายจริงรูปคือการสู่กับตัวอย่างสัตว์ปีกทั่วประเทศปีละ 2 ครั้ง
8. จัดตั้งส่วนการผลิตสัตว์ปีกครบวงจร (Compartmentalization) เพื่อป้องกันโรคไข้หวัดนกในอุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ และเพื่อการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
9. ประชาสัมพันธ์ีสร้างควมเข้าใจกับเกษตรกรและประชาชนผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

สารบัญ

โรคไข้หวัดนก	1
การป้องกันโรคไข้หวัดนก	4
- การป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกพื้นเมืองและฟาร์มสัตว์ปีก	4
- การป้องกันโรคไข้หวัดนกในนกสวนสาธารณะหรือนกเลี้ยงอื่นๆ	7
- การป้องกันโรคไข้หวัดนกสำหรับผู้ซื้อสัตว์ปีก	8
- การป้องกันโรคไข้หวัดนกในโรงฆ่าสัตว์ปีก	9
- การป้องกันโรคไข้หวัดนกสำหรับผู้บริโภค	10
กรณีพบสัตว์ปีก เช่น ไก่ เป็ดหรือนกป่วยตาย	11
วิธีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคในโรงเรือน	13
ยาฆ่าเชื้อที่ใช้ในการควบคุมและลดการกระจายเชื้อโรค	14
คำถามโรคไข้หวัดนกที่ถูกละเลย	15
สถานที่เสี่ยงจากสัตว์ปีกเพื่อตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก	21
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด	22

ปีนโรคติดต่อกันในสัตว์ปีก เกิดจากเชื้อไวรัส แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ ชนิดรุนแรงและไม่รุนแรง โรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรงที่เคยเกิดในประเทศไทยเป็นสายพันธุ์ H5N1 ที่สามารถติดต่อกับคนได้

สัตว์ปีกอะไรบ้างที่ป่วยโรคนี้

สัตว์ปีกทุกชนิดสามารถป่วยโรคนี้ได้ ทั้งน้ำเป็ดและนกที่ติดเชื้อมีไวรัสมักจะไม่สามารถหายป่วย แต่จะขับเชื้อออกมาทางอุจจาระได้

โรคไข้หวัดนกติดต่อกับสัตว์ปีกได้อย่างไร

โรคนี้สามารถติดต่อกันได้โดยเชื้อเข้าสู่เยื่อจมูก ตา หรือปากขณะกินอาหารที่ปนเปื้อนเชื้อโรคจากสิ่งคัดหลั่งต่างๆ เช่น อุจจาระ น้ำมูก น้ำตา หรือน้ำลาย หรือสัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายโดยตรง

การป้องกันโรคไข้หวัดนก

1

สัตว์ปีกที่ได้รับเชื้อฯจนทำให้อาจแสดงอาการ

ประมาณ 2-3 ชั่วโมง ถึง 3 วัน หรืออาจนานถึง 14 วัน
ขึ้นอยู่กับชนิดของเชื้อ ประมาณเชื้อและชนิดสัตว์ปีก

สัตว์ปีกที่ป่วยจะแสดงอาการอย่างไร

- อาการระบบทางเดินหายใจ เช่น หายใจลำบาก น้ำมวน
น้ำตาไหล ไอ ขาม

- อาการทางระบบประสาท
เช่น ชัก คอบิด

- อ่อนแอ ชื่อง ซึม ไม่กินอาหาร ไข่ลด ไข่รูปทรงผิดปกติ
หรืออาจมีของสีคั่ว หรือหน้าแดงมีจุดเลือดออก

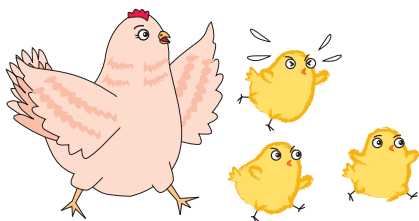
- ตายกะทันหัน

โรคไข้หวัดนกติดต่อกันถึงสัตว์ปีกในฟาร์มได้อย่างไร

เชื้อไวรัสสามารถแพร่กระจายเข้ามาในฟาร์ม
หรือไปสู่อฟาร์มอื่นได้ โดยอาจติดมากับนกธรรมชาติ
สัตว์อื่นๆ สิ่งของเครื่องใช้ เช่น ถาดไข่ รถบรรทุก

สัตว์ปีกหรือไข่ และยานพาหนะอื่นๆที่เข้าออกฟาร์ม รวมถึงคนที่
เข้า-ออกฟาร์มด้วย

โรคนี้ติดต่อมาถึงคนได้หรือไม่ ติดต่อได้อย่างไร

โรคนี้ติดต่อสู่คนได้ แต่โอกาสจะน้อยมาก ส่วนใหญ่มักเกิดจากการ
สัมผัสน้ำมูก น้ำลาย อุจจาระ หรือสิ่งคัดหลั่งของสัตว์ป่วย ซึ่งอาจติดมา
กับมือ และเข้าสู่ร่างกายทางเยื่อเมือกของจมูกและตา ในปัจจุบันยังไม่มีพบ
การติดต่อของโรคผ่านทางสารกัมมันตรังสีหรือไข่ของสัตว์ปีกที่ปรุงสุกแล้ว

คนได้รับเชื้อนานเท่าใดจึงแสดงอาการ

ประมาณ 1-3 วันผู้ป่วยที่ป่วยเต็มตัว ผู้สูงอายุและผู้มี
โรคประจำตัวที่มีภูมิคุ้มกันไม่ดี อาจมีอาการรุนแรงได้ โดยจะมีอาการหอบ
หายใจลำบาก

การป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกพื้นเมืองและ ฟาร์มสัตว์ปีก

1. จัดระเบียบ

1.1 กรณีไก่ชนต้องจัดระเบียบและทำสมุดประจำตัวกับ
กรมปศุสัตว์ รวมทั้งต้องนำไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจโรคไข้หวัดนก
ทุก 6 เดือน

1.2 กรณีฝูงเป็ดต้องจัดระเบียบกับกรมปศุสัตว์และปรับ
เปลี่ยนให้ระบบฟาร์มปิดตามมาตรฐานฟาร์มสัตว์ปีก
ของกรมปศุสัตว์

2. ปรับระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก ให้มีรั้วกั้นมีจอและมิดายที่
สามารถป้องกันไม่ให้สัตว์ปีกที่เลี้ยงไว้สัมผัสกับนกธรรมชาติ และได้
รับวัคซีนป้องกันโรคตามกรมปศุสัตว์กำหนด

3. ควบคุมการเข้า-ออกของคน สัตว์ ยานพาหนะภายในฟาร์ม

3.1 ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟาร์มโดยไม่จำเป็น กรณีของฟาร์ม
สัตว์ปีก บุคคลที่เข้า-ออกฟาร์มต้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย
เปลี่ยนรองเท้า และผ่านการฆ่าเชื้อก่อนเข้า-ออกฟาร์มทุกครั้ง

3.2 หลีกเลี่ยงการนำยานพาหนะเข้าฟาร์มโดยไม่จำเป็น โดย
แนะนำให้ขนส่งอาหารสัตว์ รถขนส่งสัตว์ปีก ให้เรื่อขนส่งสัตว์

หากจำเป็นต้องเข้าพิธีฝังให้ฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อด้วยน้ำยาฆ่า
เชื้อโรคก่อนเข้าพิธีหรือใช้รถเฉพาะภายในพิธีเท่านั้น

4. จดชื่อสัตว์ปีกจากพื้นที่อื่นๆ เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่ที่ไม่เกิดโรค

5. ไม่ให้นำเข้าจากแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ คลอง ควรใช้น้ำสะอาดในการเลี้ยงสัตว์ปีก

6. ป้องกันเชื้อโรคที่ปนเปื้อนไข่และถาดไข่ในฟาร์ม โดยฆ่าเชื้อโรค
ที่ไข่และถาดไข่ทุกครั้งก่อนนำเข้าฟาร์ม

7. หากสัตว์ปีกป่วยหรือตายไม่ว่าด้วยสาเหตุใด ให้รีบแจ้ง
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในท้องที่ อสม. อสป. หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทันที เพื่อไปดำเนินการควบคุมโรค และทำลายเชื้อโรค และควร
ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการแพร่
ระบาดของโรค ควรสวมหน้ากากสติกกันเปื้อน ปิดปากและจมูก
ทุกครั้ง หากจำเป็นต้องสัมผัสกับสัตว์ปีกที่ตาย และควรนำอุปกรณ์ที่
ใช้แล้ว ไปแช่และซักล้างด้วยผงซักฟอกก่อนนำมาใช้ใหม่ หรือนำไป
เผาหรือฝัง

8. จำนวนบริเวณหรือจำนวน สัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย

9. จำนวนสัตว์ปีกป่วยหรือตาย ที่จริงในแหล่งน้ำสาธารณะ
ให้ทำการเพาะหรือฝังใต้ระดับพื้นดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และ
ราดทับด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เช่น น้ำคลอรีนหรือปูนขาว แล้วฝังกลบ
ทับให้แน่น

ระบบการป้องกันโรคในฟาร์ม (Farm biosecurity)

หรือระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (biosecurity)

หมายถึง ระบบการป้องกันหรือลดโอกาสในการนำเชื้อโรคเข้า
หรือออกจากฟาร์มหรือโรงเรือน สถานที่เลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ โรงงาน
แปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ รวมไปถึงโรงงานส่ง ภาชนะ อุปกรณ์
การจัดการขยะ จากสัตว์และน้ำทิ้ง เป็นวิธีการควบคุมโรคที่ถูกต้องและได้ผลดีที่สุด

การป้องกันโรคในฟาร์มทำได้โดย

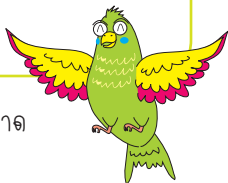
1. เลี้ยงสัตว์ปีกตามมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์ โดย
รื้อกันฉนวน โรงเรือนมีฉนวนตาข่ายที่สามารถป้องกันนกและสัตว์อื่นๆ
ไม่ให้เข้าไปในฟาร์มหรืออาจใช้โรงเรือนระบบอเนก

2. ควบคุมการเข้า-ออกจากฟาร์ม และการเคลื่อนย้ายภายในฟาร์ม ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคที่รองเท้าทุกครั้งก่อนเข้า-ออก ล้างมือหลังจากสัมผัสสัตว์ปีกก่อนออกจากโรงเรือนทุกครั้ง

3. ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคที่ปนเปื้อนมา กับอุปกรณ์ต่าง ๆ ยานพาหนะ คนที่เข้ามาในฟาร์ม และพนักงานภายในฟาร์ม โดยใช้วิธีการเกี่ยวกับการควบคุมการเข้า-ออกฟาร์ม หากมีการควบคุม ป้องกันโรคที่ดีและถูกต้อง จะสามารถควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคได้โดยไม่ต้องให้สารเคมีที่อาจเป็นอันตราย ตกค้าง หรือปนเปื้อนไปกับซากหรือผลิตภัณฑ์สัตว์ ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้เลี้ยงและผู้บริโภค

การป้องกันโรคไข้หวัดนกในนกสวยงามหรือ นกเลี้ยงอื่นๆ

1. เลี่ยงนกด้วยอาหารและน้ำที่สะอาด ปราศจากสิ่งปนเปื้อน เช่น มูลสัตว์ปีกอื่นๆ
2. เก็บอาหารเลี้ยงนกไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด
3. ห้ามบุคคลอื่นหรือยานพาหนะเข้า-ออกฟาร์มโดยไม่จำเป็น

4. ให้อุปกรณ์ป้องกันสัตว์
อื่นไม่ไปเข้าไปในกรงหรือ

โรงเรือน เช่น ตาข่าย แหะ อวน

หรือมุ้งคลุม

5. ฉีดน้ำยาฆ่าเชื้อโรครอบๆ และภายใน

โรงเรือนเป็นประจำอย่างน้อยอาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง

หรือทุกวันที่มีการระบาดของโรคภายในรัศมี 1-5

กิโลเมตร

การป้องกันโรคไข้หวัดนกสำหรับผู้ซื้อสัตว์ปีก

1. ไม่ซื้อสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายจาก
ฟาร์มที่มีสัตว์ปีกตายมากผิดปกติ

2. เมื่อซื้อสัตว์ปีกที่ใดแล้วไม่ควร
แวะฟาร์มสัตว์ปีกอื่น หากจำเป็นต้อง

เข้าฟาร์มอื่นอีก ให้จอลายพาดมะพร้าวจากฟาร์ม และพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค
ที่เสื้อผ้าและตัวคน พร้อมทิ้งเปลี่ยนรองเท้าทุกครั้งที่จะเข้าฟาร์ม

3. ต้องทำความสะอาดและฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ตลาด ล้อรถ
และกรงใส่สัตว์ปีกให้ทั่วถึงทุกซอกทุกมุม หลังจากนำสัตว์ปีกส่งโรงฆ่าสัตว์

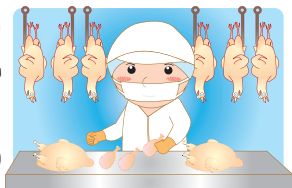

4. ตั้อร์ระณั้ตระวั้งตางแองโดยการใช้ผ้าปิดปากและจุมก ส่วนแวงเตา
ถูมือ รองเท้าบู๊ท ลั้างมือและอาบนั้้ำจั้าระร่างกาย นรั้อมทั้งเปลิ่ยน
เลื้อยผ้าทุกครั้ะจะลั้จจากปฏัิบัติงานเสร์จ

การป้องกันโรคจั้ะวั้จกในโรงฆ่าสัตว์ปีก

1. ไม่รับสัตว์ปีกป่วยเจ้าโรงฆ่า
2. ถ้ามีสัตว์ปีกตายจั้ะจั้าลาย
ถั้อยการเผาหรือฝัง

3. จากนบชากสัตว์ปีกจั้ะหรือ
เครื่ອງในสัตว์ปีกมีความผิดปกติ เช่น
มีจุลเลื้อดออก เลื้อดคั้ะ จั้ะหรือมีเส็คลั้้าผิดปกติ จั้ะจั้าลายชากสัตว์ปีก
จั้ะหรือเครื่ອງในสัตว์ปีกโดยการเผาหรือฝัง

4. ล้างบริเวณที่จำเพาะสะดือปี๋กให้สะอาดด้วยผงซักฟอก
หรือผงซักฟอกหรือฉีดพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค และรีบแจ้งเจ้าหน้าที่
ปศุสัตว์ทันที

การป้องกันโรคไข้หวัดนกสำหรับผู้บริโภค

1. เลือกซื้อสัตว์ปีกจากฟาร์มที่ผ่านการรับรอง
มาตรฐานฟาร์มสัตว์ปีกของกรมปศุสัตว์
2. เลือกซื้อเนื้อสัตว์ปีก ไข่และผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก
จากแหล่งจำหน่ายที่ถูกต้องลักษณะ กระดาษรอง
สีขาวสะอาดรับรอง และมีสติ๊กเกอร์ของกรมปศุสัตว์ติดรับรอง
3. ไม่ซื้อสัตว์ปีกที่มีราคาถูกผิดปกติหรือสภาพซากไม่สมบูรณ์
มีจุดเลือดออก มีรอยจ้ำ สีของเนื้อสัตว์ปีกซีดหรือมีสีเหลืองมากผิดปกติ
4. เลือกซื้อไข่ที่บรรจุในภาชนะที่สะอาดไม่มีมูลติดเปลือกไข่
5. ไข่ต้องไม่มีย่อยแตกร้าว ไข่สดต้องนิ่มผิวของเปลือกไข่
ค่อนข้างหยาบไม่เรียบเนียน
6. บริโภคเฉพาะเนื้อสัตว์ปีกและไข่ที่ปรุงสุก
7. หลังจากปรุงอาหารต้องล้างมือด้วยสบู่ทุกครั้ง

กรณีพบสัตว์ปีก เช่น ไก่ เป็ดหรือนก ป่วยตาย

หากพบว่าสัตว์ปีก เช่น ไก่ เป็ด นก หรืออื่น ๆ ที่เลี้ยงไว้ในบ้านป่วยตายอย่างรวดเร็ว หรือตายผิดปกติมากกว่า 1 ตัวขึ้นไป หรือมีนกตกลงมาตายบริเวณบ้าน หรือใกล้บ้านที่มีการเลี้ยงสัตว์ปีกควรเก็บตัวอย่างซากนกที่ตายจำนวน 1-3 ตัวส่งตรวจโดยใส่ถุงพลาสติก 2 ชั้น ปิดปากถุงให้แน่น เก็บใส่ภาชนะแช่น้ำแข็ง นำส่งที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ หรือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เพื่อส่งตรวจหาเชื้อไวรัสและป้องกันการระบาดของสัตว์ต่อไป ส่วนซากนกที่เหลือให้ทำลายซากนกจี้จากแล้วโดยการเผาหรือฝังในบริเวณที่พบซากนกตาย โดยจุดหลุมลึกไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตรใส่ซากนกลงไป แล้วราดทับด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เช่น น้ำคลอรีนหรือปูนขาว แล้วกลบทับให้แน่น

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

ก่อน สัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วยตายหรือทำลายสัตว์ปีก ควรสวมหน้ากากอนามัย ร้องเท้าบูท ผ้าปิดปากและจมูก ถุงมือ หมวก

หลัง สัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วยตายหรือทำลายสัตว์ปีก ควรรีบล้างมืออาบน้ำ ฟอกสบู่ให้สะอาด และเปลี่ยนเสื้อผ้าทุกครั้ง เสื้อผ้าที่ใส่แล้ว

ผ้าพลาสติกกันเปื้อน ผ้าปิดปากและจมูก
ถุงมือต้องถอดทิ้ง หรือนำไปแช่และซักล้าง
ถ้วยผงซักฟอก หรือน้ำสบู่มาก่อนนำมาใช้อีก

แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันทีหากสัตว์ปีกของท่าน

- 1) สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในระบบฟาร์ม มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ 1 ใน 2 วัน
- 2) สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงแบบครัวเรือน มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ 5 ใน 2 วัน
- 3) สัตว์ปีกตามข้อ 1) และ 2) แสดงอาการร่วมอย่างน้อยหนึ่ง

- ตายกะทันหัน
- อาการทางระบบทางเดินหายใจ เช่น หายใจลำบาก ให้น้ำขุ่น น้ำตาไหล
- อาการทางระบบประสาท เช่น ชัก คอบิด
- ห้อยเสี้ยว ๑๗-๒๗ ชั่วโมง ไม่กินอาหาร
- ไข่ลด ไข่รูปร่างผิดปกติ
- กระจกและเยื่อหุ้มมีสีคล้ำ หรือหน้าแดง มีจุดเลือดออก

วิธีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค ในโรงเรือน

1. นำวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ออกนอกโรงเรือนและทำลายเชื้อโรค
ดังนี้

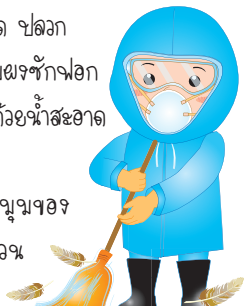
- 1.1 ทำความสะอาดด้วยน้ำผสมผงซักฟอกถูหรือจัดคราบ
ไขมัน ฝุ่น แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด
- 1.2 เชื้อหรือพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ
- 1.3 ตากวัสดุอุปกรณ์ให้แห้ง

2. กำจัดเศษอาหาร มูลสัตว์ สิ่งปฏิกูล ขยะก้นอกจาก
โรงเรือน ภาควัสดุด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ แล้วทำลายโดยการเผาหรือฝัง ไม่ควรนำ
มูลไก่ไปทำปุ๋ย

3. กำจัดสัตว์พาหะ เช่น หนู มด ปลวก สารเคมีที่ใช้ในการกำจัด
สัตว์พาหะดังกล่าว เช่น ยาเบื่อหนู หรือยากำจัดมด ปลวก

4. ทำความสะอาดโรงเรือนด้วยน้ำผสมผงซักฟอก
โดยการถูหรือจัดคราบไขมัน ฝุ่น ออกแล้วล้างด้วยน้ำสะอาด
อีกครั้ง

5. พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคให้ทั่วทุกซอกทุกมุมของ
โรงเรือน โดยการผสมน้ำยาฆ่าเชื้อในอัตราส่วน
ตามที่กำหนดไว้ในฉลากข้างขวด

ยาฆ่าเชื้อที่ใช้ในการควบคุมและลดการกระจายเชื้อโรค

เชื้อไวรัสไข้หวัดนกจะมีความไวต่อน้ำยาฆ่าเชื้อเกือบทุกชนิด และสามารถทำให้เชื้องา่ลดลงได้โดยให้ความร้อนและความแห้ง ควรล้างวัสดุ อุปกรณ์ ยาพาหะด้วยผงซักฟอก หรือใช้น้ำยาฆ่าเชื้อทำลายเชื้อโรค เพื่อควบคุมมิให้มีการปนเปื้อนลุกลามไปกับยาพาหะ กลุ่มยาฆ่าเชื้อที่ได้ผลดีในการทำลายเชื้อ คือ

1. กลูตาราลดีไฮด์ (Glutaraldehyde)
2. แอมโมเนียมคลอไรด์ (Ammonium chloride)
3. สารประกอบควอเตอรินารี แอมโมเนียม

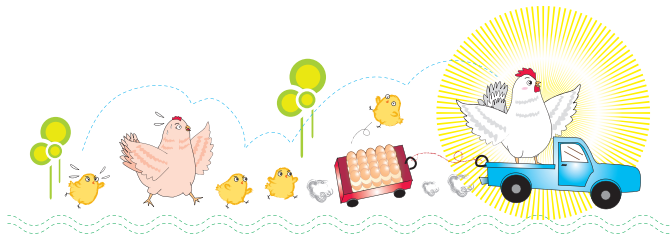
(Quaternary Ammonium Chlorides)

4. สารประกอบคลอรีน (Chlorine compound) เช่น ไฮเตอร์
5. สารประกอบไอโอดีน (Iodine compound) เช่น เบต้าดีน, ไบวัลดิน เป็นต้น
6. ฟีนอล (Phenol) เช่น เลทอล เป็นต้น
7. สารที่เป็นกรด-ด่าง เช่น โซเดียมไฮโปคลอไรต์

ขอคำแนะนำเพิ่มเติมได้ที่

สำนักงานปศุสัตว์ใกล้บ้านท่าน

คำถามโรคไข้หวัดนกที่ลูกถามบ่อย

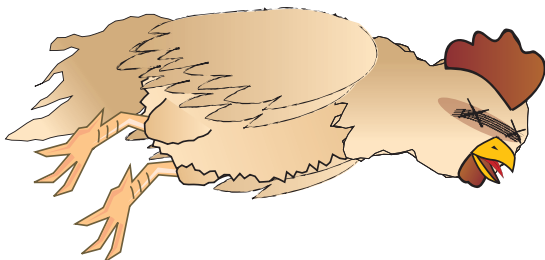
1. ไข้ที่เกิดโรคที่ไอบ้าง

สามารถดูข้อมูลจาก www.dld.go.th หรือสอบถามที่กลุ่ม
ควบคุมป้องกันโรคสัตว์ปีก กรมปศุสัตว์ 0-2653-4444 ต่อ
4161-3 หรือ call Center 0-9630-1194-6

2. การติดต่อของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก

จากสัตว์ปีกสู่คน เชื้อเข้าสู่ร่างกายโดยระบบทางเดินหายใจและ
ทางเดินอาหาร จากการสัมผัสสิ่งคัดหลั่ง หรือสิ่งขับถ่ายของสัตว์ปีก

3. การจ่ายเงินค่าชดใช้ในการทำลายสัตว์ปีกที่ได้รับบาดเจ็บ
จากผลจากทางจริยปฏิบัติการว่าเป็อะไรก็ได้

รัฐบาลจะจ่ายค่าชดใช้แก่เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์ไม่ต่ำกว่า 3
ใน 4 ของราคาสัตว์หรือซากสัตว์ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด

4. ถ้าพบซากสัตว์ปีกที่โรยโดยไม่มีทราบเจ้าของ จะแจ้งใครให้มา
ตรวจสอบได้บ้าง

- ถ้าพบซากสัตว์ปีกจำนวนไม่มากเพียง 1 หรือ 2 ตัวและไม่มี
การเลี้ยงสัตว์ปีกในบริเวณนั้น ให้ผู้พบเห็นเก็บซากใส่ถุงพลาสติก 2
ชั้น โดยสวมถุงมือหรือถุงพลาสติกก่อน แล้วนำไปเผาหรือฝังให้ลึก
อย่างน้อย 50 เซนติเมตร แล้วรายงานด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เช่น
น้ำยาคลอรีนหรือปูนขาว แล้วกลับพบให้แฉะ

- ถ้ามีการเลี้ยงสัตว์ปีกในบริเวณนั้น แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์
อส. อสป. หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทันที

5. การเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก/ซากสัตว์ปีก/ไข่พันธุ์

ต้องขออนุญาตต่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ก่อนการเคลื่อนย้าย ต้องทำการตรวจอุจจาระ (cloacal swab) เพื่อหาเชื้อโรคไข้หวัดนก ถ้าพบการติดเชื้อไข้หวัดนก ห้ามเคลื่อนย้ายและต้องทำลายสัตว์ปีกทั้งหมด

6. ในกรณีเป็ดไล่ทุ่งเป็นสัตว์พาหะของโรค มาตรการอย่างไร

- ห้ามเคลื่อนย้ายอย่างเด็ดขาด โดยให้จัดสถานที่เลี้ยงอย่างถาวร
- ตรวจเชื้อพอ-แอมป์พันธุ์เป็ด ถ้าพบเชื้อให้มาตรการทำลาย
- ห้ามเพาะเลี้ยงแบบถาวรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง
- ส่งจัดทำมาตรฐานฟาร์มสัตว์ปีก

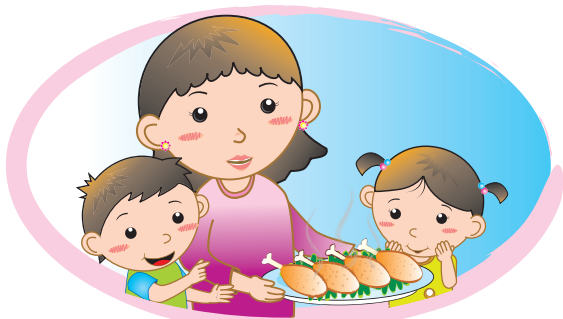

7. บริษัทที่เลี้ยงสัตว์ปีกมีมาตรการควบคุมโรคไข้หวัดนกอย่างไร

- เจ้าหน้าที่ระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อป้องกันและควบคุมโรคในฟาร์ม โดยเน้นการป้องกันเชื้อโรคจากสัตว์ปีกอื่น เช่น หมู หรือสัตว์อื่นๆ รวมทั้งห้ามรถการเข้า-ออกฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีกในโรงเรือนปิด

8. ถ้าแม่บ้านนำไปประกอบอาหารจะสามารถติดเชื้อไข้หวัดนกได้หรือไม่

- แก่ที่เคสื้อนย้ายเจ้าสู่โรงฆ่าที่ได้มาตรฐานต้องผ่านการตรวจเชื้อไข้หวัดนก โดยถ้าพบผลบวกต่อเชื้อดังกล่าวจะถูกทำลายทิ้งทันที ดังนั้น การซื้อไก่จากแหล่งที่เชื่อถือได้มีสัตว์ปีกเกอร์จกรณปศุสัตว์ติดรับอรและปฐรสุกจะไม่มีโอกาสติดเชื้อไข้หวัดนก

9. ผลิตภัณฑ์สำเภาจุงจากไก่ที่ขายตามท้องตลาดจะปลอดภัยหรือไม่

ปลอดภัยหากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการฉีดยาฆ่าเชื้อด้วยความร้อนแล้ว

10. การใช้วัคซีนจะมีผลอย่างไรต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งและไก่สุก

- ประเทศที่มีการระบอบการปกครองใช้วัคซีนก็ไม่สามารถส่งออกไก่สดแช่แข็งได้ แต่ยังสามารถส่งออกไก่สุกได้จากการผ่านการตรวจสอบและรับรองจากประเทศคู่ค้า

- หากมีการใช้วัคซีนประเทศคู่ค้าจะระงับการนำเข้าไก่สุกทันทีอย่างน้อย 3 เดือน และอาจไม่มีการกำหนดว่าจะเข้ามาตรวจสอบและได้รับรองว่าไม่มีการปนเปื้อนของไก่ที่ได้รับวัคซีน

- ประเทศคู่ค้าอาจนำเข้าจากประเทศที่ไม่มีการระบอบการปกครองใช้วัคซีนหรือไม่ใช้วัคซีน

11. โรคไข้หวัดนกมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยหรือไม่

เนื่องจากทำให้มีผู้เสียชีวิตจึงมีผลกระทบต่อทั้งทางด้านสาธารณสุขและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ผู้จำหน่ายสัตว์ปีก

ผู้บริโภครู้สึก ธุรกิจการหารสัตว์ อุดมการณ์กรรมการแปรรูป รวมทั้งมีผลกระทบ
อย่างรุนแรงต่อการส่งออกและต่อเนื่องถึงการทำของเที่ยว

12. ข้อดี/ข้อเสียของการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก

- **ข้อดี** สามารถสร้างภูมิคุ้มกันได้บางส่วนถ้าใช้วัคซีนสายพันธุ์เดียวกับ
กับโรคที่เกิด ลดอัตราการตายได้ แต่ยังรับสามารถแพร่เชื้อได้ทางสิ่งจับถ่าย
เช่น อูจจาระ

- **ข้อเสีย** ทำให้ไม่สามารถทราบสถานะของโรคได้และเกิดการ
กลายพันธุ์ของเชื้อ ทำให้เชื้อแพร่ออกไปในสิ่งแวดล้อม และสัตว์ปีก
อื่นๆ เกิดโรคได้

13. ทำไมรัฐบาลจึงมีนโยบายไม่ใช้/ใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนก ในสัตว์ปีก

- เนื่องจากวัคซีนไม่สามารถป้องกันโรคได้ 100 % วัคซีนที่ใช้
กับปัจจุบันในหลายประเทศใช้ในการขูดยั้งโรค ขูดยั้งการตายของ
สัตว์ปีก แต่สัตว์ปีกที่ใช่วัคซีนทั้งหมดจะถูกทำลายทิ้งหลังโรคสงบไม่
ให้ฉีดเป็นโปรแกรมประจำ

- สัตว์ปีกที่ได้รับเชื้อหลังจากทำวัคซีนสามารถจับเชื้อออกมาทาง
อุจจาระได้ ทำให้มีเชื้อแพร่ไปในสิ่งแวดล้อม ทำให้ติดต่อไปยัง
สัตว์ปีกอื่นๆ และเกิดการระบาดของโรคได้

สถานตั้งจากสัตว์ปีกเพื่อตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก

1. สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
เกษตรกลาง ๒๕๖๕ จักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 0 2579 8908-14
2. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคตะวันออก
ต.คลองแก้ว อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี
โทร. 0 3874 2116-8
3. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคตะวันออกเลยจังหวัดขอนแก่น
อ.เมือง จ.สุรินทร์
โทร. 0 4454 6104
4. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคตะวันออกเลยจังหวัดขอนแก่น
ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น
โทร. 0 4326 1246, 0 4326 2050
5. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคเหนือตอนล่าง
อ.วังทอง จ.พิษณุโลก
โทร. 0 5531 2069-70
6. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคเหนือตอนบน
อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง
โทร. 0 5483 0178-9
7. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคตะวันตก
ต.เกาะพะรุ จ.ระยอง
โทร. 0 3222 8419, 0 3222 8379

8. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ภาคใต้
อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช
โทร. 0 7577 0008-9

9. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดภูเก็ต

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

สำนักงานปศุสัตว์กรุงเทพมหานคร

โทร. 0 2466 3985 โทรสาร 0 2472 4286

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท

โทร. 0 5647 6598 โทรสาร 0 5647 6597

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนนทบุรี

โทร. 0 2595 0687 โทรสาร 0 2595 0090

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปทุมธานี

โทร. 0 2967 9771 โทรสาร 0 2967 9772

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โทร. 0 3533 5592 โทรสาร 0 3533 5593

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดฉะบุรี

โทร. 0 3662 6089 โทรสาร 0 3662 6089

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระบุรี

โทร. 0 3621 1028 โทรสาร 0 3621 1005

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสิงห์บุรี

โทร. 0 3681 3495 โทรสาร 0 3081 3496

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอ่างทอง

โทร. 0 3561 1759 โทรสาร 0 3561 5828

สำนักงานปลัดจังหวัดจันทบุรี

โทร. 0 3931 2601 โทรสาร 0 3933 2109

สำนักงานปลัดจังหวัดฉะเชิงเทรา

โทร. 0 3851 1700 โทรสาร 0 3881 4226

สำนักงานปลัดจังหวัดชลบุรี

โทร. 0 3827 4047 โทรสาร 0 3828 5256

สำนักงานปลัดจังหวัดตราด

โทร. 0 3951 1941 โทรสาร 0 3951 1941

สำนักงานปลัดจังหวัดนครนายก

โทร. 0 3731 1549 โทรสาร 0 3731 1549

สำนักงานปลัดจังหวัดปราจีนบุรี

โทร. 0 3721 6670 โทรสาร 0 3721 6670

สำนักงานปลัดจังหวัดระยอง

โทร. 0 3868 6644 โทรสาร 0 3868 6859

สำนักงานปลัดจังหวัดสมุทรปราการ

โทร. 0 2384 7530 โทรสาร 0 2755 8688

สำนักงานปลัดจังหวัดสระแก้ว

โทร. 0 3725 8039 โทรสาร 0 3725 8040

สำนักงานปลัดจังหวัดชัยภูมิ

โทร. 0 4481 1457 โทรสาร 0 4481 2334

สำนักงานปลัดจังหวัดนครราชสีมา

โทร. 0 4425 1822 โทรสาร 0 4425 9084

สำนักงานปลัดจังหวัดบุรีรัมย์

โทร. 0 4461 1988 โทรสาร 0 4461 4031

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

โทร. 0 4571 5412 โทรสาร 0 4571 2231

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

โทร. 0 4561 1779 โทรสาร 0 4561 2928

สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

โทร. 0 4451 1488 โทรสาร 0 4451 1488

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

โทร. 0 4455 4204 โทรสาร 0 4455 4204

สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

โทร. 0 4525 5005 โทรสาร 0 4525 5729

สำนักงานปลัดกระทรวงการพลังงาน

โทร. 0 4381 1535 โทรสาร 0 4381 1535

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา

โทร. 0 4322 1844 โทรสาร 0 4322 2154

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

โทร. 0 4251 1089 โทรสาร 0 4251 1167

สำนักงานปลัดกระทรวงการคมนาคม

โทร. 0 4377 7960 โทรสาร 0 4377 7967

สำนักงานปลัดกระทรวงการเกษตร

โทร. 0 4264 0096 โทรสาร 0 4264 0097

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

โทร. 0 4281 1542 โทรสาร 0 4281 1572

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร

โทร. 0 4271 1756 โทรสาร 0 4271 3332

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

โทร. 0 4246 5388 โทรสาร 0 4246 5388

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู

โทร. 0 4231 3117 โทรสาร 0 4231 3117

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดร้อยเอ็ด

โทร. 0 4351 1707 โทรสาร 0 4352 7146

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุดรธานี

โทร. 0 4222 3766 โทรสาร 0 4222 3766

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ

โทร. 0 5371 8878 โทรสาร 0 5371 1604

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระบุรี

โทร. 0 5389 2514 โทรสาร 0 5389 2623

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน

โทร. 0 5471 0272 โทรสาร 0 5478 3826

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา

โทร. 0 5443 1322 โทรสาร 0 5443 1500

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแพร่

โทร. 0 5451 1098 โทรสาร 0 5453 3459

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

โทร. 0 5361 1580 โทรสาร 0 5361 2043

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง

โทร. 0 5421 8127 โทรสาร 0 5421 7550

สำนักงานปลัดจังหวัดอำนาจ

โทร. 0 5351 1288 โทรสาร 0 5351 1288

สำนักงานปลัดจังหวัดกำแพงเพชร

โทร. 0 5571 1458 โทรสาร 0 5571 1450, 0 5571 1482

สำนักงานปลัดจังหวัดตาก

โทร. 0 5551 3473 โทรสาร 0 5551 1352

สำนักงานปลัดจังหวัดนครสวรรค์

โทร. 0 5622 2455 โทรสาร 0 5622 1455

สำนักงานปลัดจังหวัดฉะเชิงเทรา

โทร. 0 5665 2889 โทรสาร 0 5665 2889

สำนักงานปลัดจังหวัดชลบุรี

โทร. 0 5525 8654 โทรสาร 0 5525 8532

สำนักงานปลัดจังหวัดเพชรบูรณ์

โทร. 0 5672 0761 โทรสาร 0 5672 1539

สำนักงานปลัดจังหวัดสุโขทัย

โทร. 0 5569 9427 โทรสาร 0 5569 9428

สำนักงานปลัดจังหวัดอุตรดิตถ์

โทร. 0 5581 6803 โทรสาร 0 5581 6812

สำนักงานปลัดจังหวัดอุทัยธานี

โทร. 0 5697 0004 โทรสาร 0 5697 0112

สำนักงานปลัดจังหวัดกาญจนบุรี

โทร. 0 3451 2926 โทรสาร 0 3452 1027

สำนักงานปลัดจังหวัดนครปฐม

โทร. 0 3425 7705 โทรสาร 0 3425 7705

สำนักงานปลัดจังหวัดสุพรรณบุรี

โทร. 0 3555 5466 โทรสาร 0 3555 5466

สำนักงานปลัดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โทร. 0 3261 1366 โทรสาร 0 3260 2422

สำนักงานปลัดจังหวัดเพชรบุรี

โทร. 0 3242 5496 โทรสาร 0 3242 4909

สำนักงานปลัดจังหวัดราชบุรี

โทร. 0 3233 7802 โทรสาร 0 3231 5301

สำนักงานปลัดจังหวัดสมุทรสงคราม

โทร. 0 3471 1699 โทรสาร 0 3471 4360

สำนักงานปลัดจังหวัดสมุทรสาคร

โทร. 0 3441 2600 โทรสาร 0 3441 2600

สำนักงานปลัดจังหวัดกระบี่

โทร. 0 7561 1791 โทรสาร 0 4561 2219

สำนักงานปลัดจังหวัดชุมพร

โทร. 0 7751 1614 โทรสาร 0 7751 1614

สำนักงานปลัดจังหวัดนครศรีธรรมราช

โทร. 0 7535 6254 โทรสาร 0 7535 6065

สำนักงานปลัดจังหวัดน่าน

โทร. 0 7641 2080 โทรสาร 0 7641 2080

สำนักงานปลัดจังหวัดภูเก็ต

โทร. 0 7621 6934 โทรสาร 0 7621 8584

สำนักงานปลัดจังหวัดระนอง

โทร. 0 7781 2225 โทรสาร 0 7781 1092

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร. 0 7727 2900 โทรสาร 0 7727 2900

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตรัง

โทร. 0 7521 8377 โทรสาร 0 7521 8377

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน

โทร. 0 7461 3297 โทรสาร 0 7461 2317

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส

โทร. 0 7351 1205 โทรสาร 0 7351 1205

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี

โทร. 0 7333 5996 โทรสาร 0 7333 5996

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

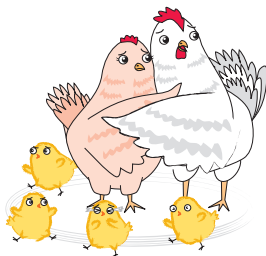
โทร. 0 7320 3787 โทรสาร 0 7320 3787

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา

โทร. 0 7431 2736 โทรสาร 0 7431 2736

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสตูล

โทร. 0 7471 1357 โทรสาร 0 7471 1357

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ทุกจังหวัด

กลุ่มควบคุมป้องกันโรคสัตว์ปีก กรมปศุสัตว์

โทร. ๐-๒๖๕๓-๔๔๔๔ ต่อ ๔๑๑๑-๓

www.dld.go.th

กรมปศุสัตว์ห่วงใยเกษตรกรไทย ร่วมใจป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างถูกวิธี